

Sygn. akt II UK 694/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)
SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)
SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku M. L.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 10 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego) na rzecz radcy prawnego M. W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 10 lipca 2015 r. oddalił apelację M. L. od wyroku Sądu Okręgowego w E. z dnia 22 października 2014 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 27 czerwca 2014 r. odmawiającej prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd drugiej instancji zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jako własne. Z nich wynika, że M. L. w okresie od dnia 9 lutego 1971 r. do dnia 18 listopada 1971 r. był zatrudniony, jako junak w OHP w Przedsiębiorstwie (...) w K., wykonując wszelkie prace budowlane. Następnie od dnia 6 grudnia 1971 r. do dnia 12 sierpnia 1974 r. wnioskodawca pracował w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w O., pobierając naukę w szkole zawodowej, uczęszczając na zajęcia teoretyczne i praktyczne. Od zakończenia roku szkolnego 1973/74 pracował w pełnym wymiarze czasu pracy, jako mechanik przy naprawie pojazdów samochodowych. W czasie tego zatrudnienia najmłodszy pracownicy wykonywali obowiązki w kanale remontowym.

W okresie od dnia 24 października 1974 r. do 8 października 1976 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, a następnie od dnia 2 listopada 1976 r. do dnia 31 lipca 1978 r. pracował jako monter pojazdów samochodowych w Przedsiębiorstwie Sprzętowo – Transportowym (...) w O. Z kolei od 1 sierpnia 1978 r. do 31 marca 1992 r. pracował jako monter – mechanik pojazdów samochodowych w Państwowym Gospodarstwie Rolnym – Zakład Usług Rolnych w P., przy czym od 12 czerwca 1991 r. do ustania zatrudnienia przebywał na urlopie bezpłatnym. W obu zakładach praca wyglądała podobnie, tj. wnioskodawca dokonywał napraw różnych układów pojazdów samochodowych, montażu i demontażu podzespołów. Naprawa silników odbywała się w innej strefie. Większość zadań była wykonywana w obrębie kanału remontowego, pozostałe zaś przy kanale remontowym. W warsztacie nie było podziału na brygady napraw kanałowych i pozakanałowych.

W okresie od 1 czerwca 1991 r. ubezpieczony prowadził działalność gospodarczą.

Dalej Sąd Apelacyjny stwierdził, że istota sporu sprowadzała się do oceny, czy ubezpieczony legitymuje się 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych albo szczególnym charakterze. Sąd Apelacyjny zauważył, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w PGR P. od 1 sierpnia 1978 r. do 12 czerwca 1991 r. na stanowisku mechanika samochodowego. Za wskazany okres wnioskodawca otrzymał z zakładu pracy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17 marca 2014 r., zgodnie z którym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (wykaz A, dział XIV, poz. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Dalej Sąd stwierdził, że wnioskodawca domagał się także zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 20 lipca 1972 r. do 31 sierpnia 1972 r., od 1 lipca 1973 r. do 31 sierpnia 1973 r. w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w O., okresu obywatela zasadniczej służby wojskowej od 24 października 1974 r. do 8 października 1978 r. oraz okresu od 2 listopada 1976 r. do 31 lipca 1978 r. w Przedsiębiorstwie Sprzętowo – Transportowym (...) w O.

Przystępując do oceny prawnej analizowanego sporu Sąd Apelacyjny zauważył, że praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionej w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej jako: rozporządzenie). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy wnioskodawcy ma zatem możliwość zakwalifikowania jego pracy pod określoną pozycję powołanego wyżej załącznika do rozporządzenia. Wynika to z faktu, że nie każda praca w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami jest w rozumieniu art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1440; dalej jako ustawa

emerytalna) pracą w warunkach szczególnych, lecz tylko taka praca, która rodzajowo jest wymieniona w rozporządzeniu.

Sąd Apelacyjny podkreślił, iż kwalifikowanie prac w szczególnych warunkach ma charakter stanowiskowo – branżowy. Pod pozycjami w poszczególnych działach wykazu A zostały umieszczone konkretne stanowiska przypisane danym branżom. W ocenie Sądu drugiej instancji przedmiotowa regulacja nie jest dziełem przypadku.

W konsekwencji wnioskodawca nie spełnia wymogów do uzyskania emerytury, bowiem nie udowodnił okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat pracy. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wyklucza zaliczenie także okresu pracy, za który ubezpieczony otrzymał świadectwo pracy w szczególnych warunkach. Sąd rozpoznający sprawę z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest związany jego treścią, gdyż nie jest to dokument urzędowy. Podstawą pominięcia były ujawnione w toku postępowania dowody, z których wynika fakt równoczesnego wykonywania innych rodzajowo prac, które nie mogą być kwalifikowane przez pryzmat wykazu A, działu XIV, poz. 16 rozporządzenia. Z tego wynika, że praca w kanałach remontowych nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a sam ubezpieczony określił ją na pułapie 80% czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego.

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zarzucił naruszenie:

1. prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. przez pominięcie okoliczności wskazywanych przez skarżącego przed zamknięciem rozprawy apelacyjnej i tym samym pominięcie przez Sąd II instancji kwestii wykonywania przez wnioskodawcę pracy w systemie akordowym, przedłużanej nawet do 14 godzin pracy, co przy prawidłowym uwzględnieniu dowodzi wykonywaniu pracy podstawowej stale i w pełnym wymiarze przez 8 godzin dziennie;

2. prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak odniesienia się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia do

okoliczności wskazywanych przez skarżącego, a dotyczących wykonywania pracy w przedłużonej normie czasu pracy, co też uniemożliwia dokonanie kontroli kasacyjnej;

3. prawa materialnego, tj. § 2 ust. 1 w związku z pkt 16 Działu XIV, wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez błędną wykładnię, iż praca w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych mogły być uznane jako wykonywane w warunkach szczególnych jedynie w razie poświęcenia 100% czasu pracy dobowej normy czasu pracy pracownika, z wyłączeniem w tym czasie innych prac wykonywanych, poza kanałem remontowym.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie jest uzasadniona. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej może być naruszenie prawa materialnego (pkt 1) lub przepisów postępowania (pkt 2), jednak w tym drugim przypadku zarzuty skargi kasacyjnej są skuteczne, jeżeli uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a w granicach zaskarżenia bierze z urzędu pod rozagę jedynie nieważność postępowania. Granice podstaw kasacyjnych wyznaczone są przez sposób ujęcia przytoczonych w skardze kasacyjnej przepisów prawa, których naruszenie zarzuca się zaskarżonemu wyrokowi oraz ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Biorąc pod uwagę ustalony w sprawie stan faktyczny nie jest trafny zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. Naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. z reguły nie ma wprawdzie wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest po jego wydaniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 lipca 1998 r., I PKN 220/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 482; z dnia 9 lipca 1998 r., I PKN 234/98, OSNAPiUS 1999 nr 15, poz. 487; z dnia 7 kwietnia 1999 r., I PKN

653/98, OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 427 oraz z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352). Wyjątkowo jednak, niezgodne z art. 328 § 2 k.p.c. sporządzenie uzasadnienie wyroku sądu drugiej instancji, może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych może czynić zasadnym kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego zastosowanie do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352), gdy uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, LEX nr 109420) lub nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, LEX nr 78271).

Opisane wyżej parametry nie występują w przedmiotowej sprawie. Sąd drugiej instancji z należytą starannością sporządził pisemne motywy zaskarżonego orzeczenia, w których wyjaśnił, iż wnioskodawca w spornych okresach pracy nie wykonywał prac odpowiadających charakterem i zakresem pracom w szczególnych warunkach wskazanym w dziale XIV (prace różne) pod pozycją 16 załącznika A do rozporządzenia. Oś rozumowania negatywnego w stosunku do wnioskodawcy wynika z faktu, że ubezpieczony nie wykonywał prac w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Chodzi o zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Sprzętowo – Transportowym (...) w O., jak i PGR P. – Zakład Usług Rolnych w P. Wówczas wnioskodawca, jak ustaliły Sądy *a meriti* wykonywał prace montera – mechanika, a zakres jego obowiązków został ukształtowany dwutorowo. Z jednej strony wykonywał prace mechanika w kanale, lecz równorzędnie wykonywał również innego rodzaju obowiązki związane z naprawą pojazdów mechanicznych. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie wszystkie czynności naprawcze były wykonywane przez wnioskodawcę w kanałach remontowych, zaś niektórych prac (usuwanie awarii w deskach rozdzielczych pojazdów, wymiana żarówek, kół) w ogóle nie można zaliczyć do żadnej z kategorii prac, o których mowa w poz. 16, działu XIV, wykazu A. Ustalenia te doprowadziły Sąd do konkluzji, że brak jest podstaw do zaliczania do prac w szczególnych warunkach, pracy wnioskodawcy polegającej na

obsłudze technicznej pojazdów mechanicznych w ramach przeglądów gwarancyjnych nawet wtedy, gdy była ona wykonywana w kanałach remontowych.

W ocenie Sądu Najwyższego, przedstawione ustalenia pozwalają na aprobatę konkluzji, jaka wynika z zaskarżonego wyroku. Zważywszy okoliczności sprawy, w tym poczynione ustalenia co do charakteru pracy wnioskodawcy, trzeba przypomnieć, że co prawda w judykaturze nie jest sporne, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie przy ustaleniu okresów pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, to jednak od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, LEX nr 509022; z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, LEX nr 550990 i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5 - 6, poz. 75; z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, OSNP 2013 nr 7 - 8, poz. 86). Przedmiotowe okoliczności zostały uwzględnione w toku postępowania apelacyjnego. Owszem, charakteru pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, a tym samym i stale, nie odbierałaby zatrudnieniu wnioskodawcy, praca wykonywana także poza kanałami napraw, gdy się zważy, że byłoby to związane z procesem pracy, pewnym ciągiem czynności naprawczych, które z założenia rozpoczynają się w kanale, a następnie są kontynuowane poza nim. Tymczasem w sprawie ustalono, że oprócz typowych prac w kanale, wnioskodawca wykonywał równorzędnie innego rodzaju prace, które w żaden sposób nie pozostawały w związku z procesem technologicznym naprawy pojazdu z pozycji kanału. Wskazane na daną okoliczność argumenty są przekonujące do tego stopnia, że sam skarżący w innej sferze upatruje błędnego rozstrzygnięcia. W ten sposób jawi się ocena

kolejnego uchybienia procesowego, jakiego zdaniem autora skargi kasacyjnej dopuścił się Sąd Apelacyjnych. Rzecz zamyka się w ocenie art. 382 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. Zdaniem ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny nie wziął pod uwagę systemu pracy wnioskodawcy, a mianowicie zatrudnienia w akordowym systemie czasu pracy, przy przedłużonej normie dobowej do 14 godzin pracy. Z tego rozumowania wynika – w ocenie skarżącego, że w ciągu każdego dnia pracy, co najmniej 8 godzin przypadało na prace wykonywane w warunkach działu XIV, poz. 16 wykazu A rozporządzenia. Przedmiotowe rozumowanie jest *a limine* wadliwe. Nie chodzi tu tylko o fakt, że judykatura wstrzemięźliwie dopuszcza możliwość uchylenia wyroku na tej podstawie, lecz o brak parametrów do oceny naruszenia tego przepisu. Zgodnie z art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Utrwalony jest w orzecznictwie pogląd, że w sytuacji, gdy podstawa skargi kasacyjnej opiera się na zarzucie naruszenia tego przepisu, to może być usprawiedliwiona wtedy, kiedy skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie nie uzupełnił postępowania dowodowego albo pominął część „zebranego materiału”, jeżeli przy tym uchybienia te mogły mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2008 r., I PK 313/07, LEX nr 496403 i powołane w jego uzasadnieniu orzeczenia). Ten zebrany w sprawie materiał ograniczył się do stwierdzenia wnioskodawcy podczas rozprawy apelacyjnej, że pracował w większym wymiarze czasu pracy, niż 8 godzin. O ile wyjaśnienia strony posługują się argumentacją, że pracował 12 godzin z tego 80% czasu pracy „w kanale” wypełnia znamiona pracy stale i w pełnym wymiarze, o tyle w skardze argument o wymiarze czasu pracy zostały określony w wymiarze 14 godzin. Nie jest ustrojową pozycją prowadzenie przez Sąd Najwyższy dodatkowego postępowania, należy jednak odróżnić stanowisko strony wyrażone w sprawie od zgromadzonego materiału dowodowego. Nabiera to znaczenia w przypadku oceny dziennego (dobowego) wymiaru zatrudnienia. Generalna zasada sprowadzała się do sytuacji, że przekroczenia dobowe są równoważone dniami wolnymi w okresach rozliczeniowych. Nadto należy odwołać się do art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którą, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej

szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. W systemach i rozkładach czasu pracy pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których występują przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń lub natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia nie dopuszcza się do przekraczania ośmiogodzinnego dnia pracy. W wersji pierwotnej brzmienia art. 130 § 1 k.p. przewidziano, że czas pracy pracowników zatrudnionych przy pracach szczególnie uciążliwych lub w warunkach szkodliwych dla zdrowia podlega skróceniu poniżej wymiaru przewidzianego w art. 129 k.p., tj. poniżej 8 godzin na dobę. Skrócenie może polegać na zmniejszeniu dziennego lub tygodniowego wymiaru czasu pracy albo na ustanowieniu przerw w pracy wliczanych do czasu pracy.

Z drugiej strony w orzecznictwie wyjaśniono, że praca w godzinach nadliczbowych (dodatkowo wynagradzana) nie zwiększa nominalnego okresu zatrudnienia i nie wpływa w sposób szczególny na uprawnienia tak zatrudnianego pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 1999 r., II UKN 606/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 659). Z tego względu nie można mówić, że przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej – ewentualna praca w godzinach nadliczbowych uzasadnia zwiększenie liczby okresów składkowych, jak też okresu pracy w szczególnych warunkach o liczbę przepracowanych dni (godzin) ponad obowiązujące pracownika normy czasu pracy. Taki dodatkowy przywilej musiałby bowiem wynikać z jednoznacznego przepisu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podobnie jak unormowano to odnośnie do górników (art. 50d), kolejarzy (art. 43 ust. 2) lub kombatanów (art. 5 ust. 3). Przepis art. 184 ust. 1 lub art. 32 stanowi (o charakterze wygasającym) przywilej w porównaniu do zwykłej emerytury, więc jeszcze dodatkowe poszerzanie tych uprawnień wymagałoby precyzyjnych działań ustawodawcy. Unormowań pozwalających na zwiększenie okresów składkowych o liczbę przepracowanych dni w godzinach nadliczbowych nie zawiera jednak ustawa emerytalna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I UK 481/14, LEX nr 1932139). Z tego względu nie doszło do naruszenia art. 382 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c., jak też do naruszenia

prawa materialnego. Podstawową normą otwierającą drogę do uzyskania emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, którym nie operuje skarga kasacyjna. Posiłkowe odwołanie się do art. 32 ust. 4 tej ustawy i połączenie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. nie może przynieść spodziewanego efektu, wobec trafnego ustalenia, że wnioskodawca nie legitymuje się 15 letnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach. W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń emerytalnych na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z kolei w myśl unormowania zawartego w § 4 ust. 1 tego aktu, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Skoro wnioskodawca nie spełnia kryterium stażowego w odniesieniu do zatrudnienia w warunkach szczególnych, to jego skarga kasacyjna podlega oddaleniu z mocy art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu kasacyjnym z urzędu orzeczono na podstawie art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 233) w związku z § 12 ust. 4 pkt 2 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).

r.g.